

LIISA KELTIKANGAS-JÄRVINEN
Kirjoittaja on psykologian
professori Helsingin yliopistossa.

Kenen tutkimukset kivoimpia?

Olen saanut syksyn aikana useita viestejä valtakunnan päättäjiltä. Tutkimuksilleni annetaan kyllä arvoa ja niillä nähdään paikka yhteiskunnallisessa keskustelussa, mutta päätöksen pohjana ei niitä ole katsottu aiheelliseksi käyttää, koska on olemassa myös toisenlaisia tutkimuksia, ja niissä paljon parempia tuloksia.

Tämä on pähkinänkuoressa päättäjän näkemys tieteestä. ”Tutkimus” tarkoittaa tarjottimellista vaihtoehtoisia totuuksia, ja niitä päättäjä punnitsee valitakseen itselleen sopivan ja päämääriään edistävän totuuden. Eri tutkijat tuottavat erilaisia tuloksia, kukin agendansa mukaan, ja oikean totuuden valitsemiseksi on aihetta tietää, kuka asiaa on tutkinut. Kun näitä parempia tuloksia on löytynyt, on puhe ollut koulujen yhdistämisistä tai varhaisiin vuosiin ulottuvasta varhaiskasvatuksesta. Paremmat tulokset ovat kertoneet, että koulun koolla ei ole väliä, suurissa kouluissa voidaan hyvin. Varhain aloitetun varhaiskasvatuksen taas on sanottu estävän syrjäytymisen.

Koulun koolla on väliä. Yhteys on u:n muotoinen. Hyvin pienissä kouluissa on koulun kokoon liittyviä ongelmia, ja kun koulun koko kasvaa hyvin suureksi, alkaa jälleen ilmaantua ongelmia. Näin kertoo kansainvälinen tutkimus. Ongelmat eivät liity oppimiseen, vaan sellaisiin kehityksen tekijöihin, joilla puolestaan on yhteys syrjäytymiseen. Seuraukset eivät välttämättä näy kouluaikana, vaan myöhemmässä elämässä, eikä niiden alkujuuria enää etsitä koulusta.

Kaikki oppiminen on kaiken ikäisille lapsille hyväksi, kukaan tutkija ei asetu vastustamaan oppimista.

Varhaisina vuosina annettu varhaiskasvatus voi hyvinkin vähentää syrjäytymistä, mutta sellaista tutkimusta, joka tämän osoittaisi, ei ole. Sitä ei voikaan olla, koska meille vasta nyt suunnitellaan systemaattista varhaiskasvatusta. Efektit eivät voi vielä olla tiedossa. Mitä tu-

lee muualla maailmassa tehtyyn tutkimukseen, ei sieltäkään tule apua. Toki päivähoitoa ja sen vaikutusta koskevaa tutkimusta on maailmalla pilvin pimein, mutta sille poliittiselle mantralle, että koko ikäluokalle annettu varhaiskasvatus lapsen varhaisina ikävuosina ehkäisisi syrjäytymistä, ei löydy tukea. Räätelöidyt toimenpiteet, kuten erityisopetuksen huomattava lisääminen ja koulupäivän jatkaminen ohjattuina harrastuksina aina varhaiseen murrosikään niin että yksinäisiä iltapäiviä ei olisi, saisivat välittömästi tutkimuksesta tuen syrjäytymisen ehkäisijöinä. Tutkimustiedon puute ei ohjaa jättämään lasta vaille opetusta, ja varhaiskasvatuksen ulottaminen varhaisiin ikävuosiin voi olla hyväkin ajatus, jos siihen on valtiolla varaa, mutta tutkimustiedolla sitä ei voi perustella.

Tutkijalla ja päättäjällä on erilainen käsitys tieteestä. Tutkijalle ”tutkimus” tarkoittaa kaikkien yksittäisten tutkimusten summaa, sitä käsitystä, mikä tiedemaailmassa jostain asiasta vallitsee. Hän itse ei ole tuottanut kuin murto-osan tuloksista, jos sitäkään, mutta on selvillä siitä, mitä asiasta kaikkiaan tiedetään. Tutkimus osoittaa hänelle jotain, jos asiasta vallitsee konsensus. Jos tutkimusnäyttö hajoaa, hänen mielestään näyttöä ei ole. Jos yksi tutkimus väittää muuta kuin kymmenet muut tutkimukset, ei tämä yksi riitä hänelle tutkimusnäytöksi.

Päättäjälle ”tutkimus” on usein yksi konkreettinen artikkeli, jonka hän voi ottaa käteen ja sitä tarvittaessa näyttää. Jos tämä yksi artikkeli sopii hänen agendaansa, häntä ei huoleta, onko tulos ainoa laatuaan sadan muuta kertovan artikkelin joukossa. Toisin kuin tutkija, päättäjä on sitoutunut sanomaansa persoonallaan.

Näiden näkemyserojen takia tutkijan ja päättäjän maailmat eivät aina kohtaa, eikä kumpikaan pääse sisälle toisen maailmaan. ●

*Tutkijalla ja
päättäjällä on
erilainen käsitys
tieteestä.*